

Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
Odbor Parlamentný inštitút

Edícia: Porovnávacie analýzy

19/2022

Parlamentná stráž

Vypracovala: PhDr. Krisztina Csillag,
Odbor Parlamentný inštitút

Schválila: PhDr. Natália Petranská Rolková, PhD.,
riaditeľka Odboru Parlamentný inštitút

Bratislava
máj 2022

Anotácia:

Cieľom porovnávacej analýzy je poskytnúť ucelený prehľad o činnosti a funkciách parlamentnej stráže v kontexte zabezpečenia poriadku v rokovacej sále zákonodarných zborov.

Kľúčové slová:

parlament, bezpečnosť, polícia, rokovací poriadok, parlamentná stráž

Postavenie Odboru Parlamentný inštitút definuje § 144 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky, podľa ktorého Parlamentný inštitút plní informačné, vzdelávacie a dokumentačné úlohy súvisiace s činnosťou NR SR a jej poslancov. Súčasťou odboru je aj Oddelenie Parlamentná knižnica a Oddelenie Parlamentný archív.

V rámci informačnej činnosti Odbor Parlamentný inštitút vydáva spravidla tieto informačno-analytické materiály:

V oblasti vzdelávania Odbor Parlamentný inštitút zastrešuje úvodné inštruktážne semináre najmä pre novozvolených poslancov, účasť Kancelárie NR SR na parlamentnej rozvojovej spolupráci určenej pre zahraničné parlamenty, stážový program pre študentov vysokých škôl, ako aj ďalšiu vzdelávaciu, prednáškovú a publikačnú činnosť.

Materiál slúži výlučne pre poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a zamestnancov Kancelárie NR SR a nemôže v plnej miere nahrádzať právne alebo iné odborné poradenstvo v danej oblasti. Údaje použité v materiáli sú aktuálne k dátumu jeho zverejnenia. Zverejňovanie materiálu je možné iba so súhlasom Odboru Parlamentný inštitút a autorov. Materiál neprešiel jazykovou úpravou.

Všetky iniciatívne materiály PI nájdete na: <https://www.nrsr.sk/web/?sid=nrsr/kancelaria/pi/oa/materialy/pm>

Parlamentná stráž

Anotácia

Cieľom porovnávacej analýzy je poskytnúť ucelený prehľad o činnosti a funkciách parlamentnej stráže v kontexte zabezpečenia poriadku v rokovacej sále zákonodarných zborov.

Kľúčové slová

parlament, bezpečnosť, polícia, rokovací poriadok, parlamentná stráž

Parliamentary guard

Annotation

The aim of the comparative analysis is to provide a comprehensive overview of the activities and functions of the parliamentary guard in the context of ensuring order in the chamber.

Key words

Parliament, security, police, rules of procedure, parliamentary guard

Obsah

Úvod	5
Stručné zhrnutie	7
Situácia v Národnej rade Slovenskej republiky	9
Prehľad jednotlivých komôr	12
Belgicko (Snemovňa reprezentantov).....	12
Cyprus (Snemovňa reprezentantov).....	13
Česko (Poslanecká snemovňa).....	14
Estónsko (Riigikogu).....	15
Európsky parlament.....	16
Fínsko (Eduskunta)	17
Francúzsko (Národné zhromaždenie).....	18
Grécko (Helénsky parlament).....	19
Holandsko (Snemovňa reprezentantov)	19
Chorvátsko (Chorvátsky sabor)	20
Litva (Seimas).....	20
Lotyšsko (Saeima).....	21
Luxembursko (Poslanecká snemovňa).....	22
Maďarsko (Národné zhromaždenie)	23
Nemecko (Bundestag).....	25
Poľsko (Sejm).....	26
Rakúsko (Národná rada)	27
Slovinsko (Národné zhromaždenie).....	28
Španielsko (Kongres poslancov)	29
Taliansko (Poslanecká snemovňa)	30
Záver	31
Zoznam použitých zdrojov	36

Úvod

Sloboda prejavu v parlamente má svoje špecifické súvislosti. Ide nielen o jej ústavnú ochranu, ale tiež o spôsoby jej výkonu, metódy, ale aj o taktiku jej využívania na hatenie, „obštruovanie“ parlamentu.

Obštrukcia je podľa *nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 6/2017 z 9. januára 2019* krajný parlamentný prostriedok, resp. konanie, „ktoré je v súlade s pravidlami rokovania, síce predstavuje ich extrémne využitie, či až zneužitie, ale nezakladá zodpovednosť poslanca za ich porušenie. Toto súčasne poskytuje poslancovi ochranu v tom, že ak koná formálne v súlade s pravidlami rokovania parlamentu, je zásah predsedajúceho voči nemu a jeho konaniu buď nemožný, alebo je možný len za presne stanovených podmienok, napr. ak by sa poslanec odchytil od predmetu rokovania.“¹

K typickým príkladom obštrukčného správania poslancov patria:

- **dlhé prejavy a vystúpenia, tzv. „filibustering“**: je to najznámejšia obštrukčná taktika spojená s vystúpením poslanca v parlamente, ktorá smeruje k zdržaniu, resp. k oddialeniu prijatia rozhodnutia parlamentu vo veci, ktorá je predmetom rokovania,
- **podávanie vysokého počtu procedurálnych návrhov,**
- **požiadavka hlasovania podľa mien,**
- **predkladanie množstva návrhov na zmenu alebo doplnenie programu rokovania parlamentu,**
- **opakované vypočúvania prizvaných osôb na rôznych výboroch v rámci tej istej témy,**
- **účelové znižovanie kvóra a spochybňovanie jeho dosiahnutia.**²

Využívanie obštrukčných prostriedkov a ich úspech pritom závisí od nastavenia pravidiel rokovania parlamentu a od možností, ktoré rokovací poriadok ponúka na predchádzanie či vyriešenie takejto situácie, ktorá je schopná ochromiť činnosť parlamentu. Obštruovanie parlamentu znamená, že ostatní poslanci nemôžu vykonávať svoj poslanecký mandát, čo predstavuje zásah do ich práv. Nie každé konanie poslanca, ktorým obštruuje priebeh rokovania v parlamente, je pritom možné považovať za taktickú obštrukciu, pretože takýto charakter nemá konanie, ktoré je samo osebe porušením rokovacieho poriadku, napr.

¹ PL. ÚS 6/2017 z 9. januára 2019. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na: <https://www.ustavnysud.sk/docDownload/9a47876d-f410-4506-adea-4a7515342c3d/%C4%8D.%20%20-%20PL.%20%C3%9AS%206_2017.pdf>

² IPU. *Obstruction of parliamentary proceedings – The parliamentary systems of Guatemala, Bulgaria and Hungary*. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na: <https://www.asgp.co/sites/default/files/documents/WQEASQEMHFGRHHIELPYIYIKEBULLGK.pdf>

vnášanie zbraní do rokovacej sály.³ V súvislosti so šírením ochorenia COVID-19 sa okrem rokovacieho poriadku musia poslanci mnohých zákonodarných zborov naprieč EÚ riadiť aj usmerneniami na ochranu zdravia, napr. dodržiavať povinnosť prekrytia dýchacích ciest v interiéri.

Špecifickými prípadmi obštrukcií, ktoré priamo znemožňujú výkon mandátu ostatným poslancom, sú blokovanie rečniceho pultu a zabraňovanie vo vystúpení a rečení poslancov, hlasné výkriky znemožňujúce rozpravu, búchanie o stôl a podobne. Uvedené činnosti nielenže ochromujú parlament, ale poškodzujú jeho dôstojnosť a dôveryhodnosť. Disciplína, dôstojné a slušné správanie sú v tomto zmysle základnými normami každej inštitúcie. Platí to najmä o parlamentoch, ktoré stelesňujú vôľu ľudu a predstavujú fórum demokracie. Okrem iných činností vykonávajú hlavnú úlohu v procese zákonodarstva a kontroly výkonnej moci. Ak parlament zostane nečinný, resp. nefunkčný, pretože je vystavený obštrukciám poslancov, nemôžu svoje práva vykonávať ani ostatní poslanci. Parlament nie je schopný plniť svoje funkcie, ktoré mu ústava priznáva a pri výkone ktorých je nezastupiteľný.

Parlamenty preto vo svojich rokovacích poriadkoch hľadajú regulačné riešenia, ktoré – pri rešpektovaní slobody prejavu poslanca v parlamente ako základu parlamentnej práce – tiež zabezpečia ochranu rovnakých práv ostatných, resp. všetkých poslancov, ako aj ústavou predpokladaný výkon parlamentných právomocí.⁴ Jedným z riešení, ku ktorým pristúpili aj niektoré európske štáty, je parlamentná stráž.

Cieľom porovnávacej analýzy je poskytnúť ucelený prehľad o činnosti a funkciách parlamentnej stráže v kontexte zabezpečenia poriadku v rokovacej sále zákonodarných zborov.

Parlamentnú stráž definujeme pre potreby našej práce ako organizačnú zložku parlamentnej administratívy, ktorej hlavným cieľom je zabezpečenie poriadku v parlamente, aj v súvislosti so zachovaním poriadku v rokovacej sále, pričom jej ciele a funkcie sú definované na úrovni rokovacieho poriadku alebo zvláštného zákona.

³ PL. ÚS 6/2017 z 9. januára 2019. [online],[cit. 19-05-2022]. C. d.

⁴ Tamže.

Stručné zhrnutie

V záujme získania informácií sme sa obrátili na parlamenty členských štátov EÚ v rámci Európskeho centra pre parlamentný výskum a dokumentáciu (ECPRD). V rámci stanovenej lehoty sme získali odpoveď z 27 parlamentných komôr z 23 krajín a z Európskeho parlamentu.⁵ Vzhľadom k relevancii odpovedí sme sa bližšie venovali nasledujúcim komorám parlamentov: **Belgicko** (Snemovňa reprezentantov), **Cyprus** (Snemovňa reprezentantov), **Česko** (Poslanecká snemovňa), **Estónsko** (Riigikogu), **Európsky parlament**, **Fínsko** (Eduskunta), **Francúzsko** (Národné zhromaždenie), **Grécko** (Helénsky parlament), **Holandsko** (Snemovňa reprezentantov), **Chorvátsko** (Chorvátsky sabor), **Litva** (Seimas), **Lotyšsko** (Saeima), **Luxembursko** (Poslanecká snemovňa), **Maďarsko** (Národné zhromaždenie), **Nemecko** (Bundestag), **Poľsko** (Sejm), **Rakúsko** (Národná rada), **Slovinsko** (Národné zhromaždenie), **Španielsko** (Kongres poslancov) a **Taliansko** (Poslanecká snemovňa).

Analýzou právnej úpravy dvadsiatich komôr sme zistili, že **parlamentná stráž podľa našej definície operuje v komorách parlamentov piatich štátov**, a to v **Česku** (Poslanecká snemovňa)⁶, **Chorvátsku** (Chorvátsky sabor), **Maďarsku** (Národné zhromaždenie), **Nemecku** (Bundestag) a v **Poľsku** (Sejm)⁷.

Hoci v ostatných analyzovaných štátoch nepôsobí parlamentná stráž, na bezpečnosť v parlamentoch dohliadajú iné bezpečnostné zložky, ktoré majú rôzny právny základ, status a funkcie. **Iné bezpečnostné útvary sme identifikovali v jedenástich komorách parlamentov:** Belgicko (Snemovňa reprezentantov), Cyprus (Snemovňa reprezentantov), Estónsko (Riigikogu), Európsky parlament, Francúzsko (Národné zhromaždenie), Litva (Seimas), Luxembursko (Poslanecká snemovňa), Rakúsko (Národná rada), Slovinsko (Národné zhromaždenie), Španielsko (Kongres poslancov) a Taliansko (Poslanecká snemovňa).

⁵ Belgicko (obe komory), Cyprus, Česko (Poslanecká snemovňa), Dánsko, Estónsko, Európsky parlament, Fínsko, Francúzsko (Národné zhromaždenie), Grécko, Holandsko (Snemovňa reprezentantov), Chorvátsko, Litva, Lotyšsko, Luxembursko, Maďarsko, Nemecko (obe komory), Poľsko (Senát), Portugalsko, Rakúsko (Národná rada), Rumunsko (obe komory), Slovinsko (Národné zhromaždenie), Španielsko (Kongres poslancov), Švédsko a Taliansko (obe komory). Dánsky parlament a nemecký Bundesrat uviedli, že nemajú parlamentnú stráž. Obe komory rumunského parlamentu neposkytli úplné údaje. V oboch komorách belgického a talianskeho parlamentu je bezpečnostný režim podobný.

⁶ Rokovací poriadok Poslaneckej snemovne stanovuje, že sa zriaďuje parlamentná stráž. Úlohy, organizáciu a riadenie parlamentnej stráže, ako aj práva a povinnosti jej príslušníkov má ustanoviť osobitný právny predpis, ktorý však nebol dosiaľ prijatý. Do doby prijatia zákona o parlamentnej strážii vykonáva funkciu parlamentnej stráže Polícia ČR.

⁷ Maršalská garda pôsobí v oboch komorách poľského parlamentu, v našej práci sme sa venovali len Sejmu.

Bezpečnostný režim v **gréckom parlamente** sme vzhľadom k nedostatočným poskytnutým informáciám nevedeli spoľahlivo vyhodnotiť.

Vo **Fínsku** (Eduskunta), **Holandsku** (Snemovňa reprezentantov) a **Lotyšsku** (Saeima) **neexistuje parlamentná stráž** a krajiny tiež neuviedli, či v parlamentoch operujú iné bezpečnostné útvary.

Právomocou eskortovať poslanca z rokovacej sále disponujú komory štrnástich parlamentov: Belgicko (Snemovňa reprezentantov), Cyprus (Snemovňa reprezentantov), Česko (Poslanecká snemovňa), Estónsko (Riigikogu), Európsky parlament, Fínsko (Eduskunta), Francúzsko (Národné zhromaždenie), Grécko (Helénsky parlament), Chorvátsko (Chorvátsky sabor), Litva (Seimas), Luxembursko (Poslanecká snemovňa), Maďarsko (Národné zhromaždenie), Nemecko (Bundestag) a Slovinsko (Národné zhromaždenie).

Situácia v Národnej rade Slovenskej republiky

V podmienkach Slovenskej republiky sa venujú problematike zabezpečenia poriadku v rokovacej sále predovšetkým ustanovenia § 32 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovanom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „rokovací poriadok“).

Paragraf 32 ods. 2 rokovacieho poriadku upravuje právomoc predsedajúceho zabezpečovať poriadok počas schôdze národnej rady, a to tým, že

„predsedajúci vyzve zachovať poriadok poslanca, ktorý svojimi prejavmi alebo činmi v rokovacej sále prekročil hranice slušnosti alebo ktorý svojím konaním narúša priebeh rokovania. Ak výzva na zachovanie poriadku nevedie u poslanca k náprave, predsedajúci vykáže poslanca z rokovacej sály až do skončenia rokovania v tom istom dni. Ak ani po opätovnom vykázaní poslanec neopustí rokovaciu sálu, môže predsedajúci prerušiť schôdzu národnej rady na čas nevyhnutne potrebný na obnovenie poriadku. Predseda národnej rady v tomto prípade bezodkladne zvolá poslanecké grémium. Vykázaný poslanec má právo v dni, v ktorom bol vykázaný, zúčastniť sa na hlasovaní o každom návrhu okrem hlasovania o procedurálnych návrhoch (§ 34)“.⁸

V osobitnej časti dôvodovej správy k návrhu novely rokovacieho poriadku bola úprava v § 32 ods. 2 odôvodnená tým, že v rokovanom poriadku absentuje úprava

„situácie, kedy poslanec svojím konaním narúša priebeh rokovania, navrhuje sa doplniť ustanovenie týkajúce sa zabezpečenia poriadku v rokovacej sále tak, aby predsedajúci mal oprávnenie, po výzve na zachovávanie poriadku, ak táto nevedie k náprave, vykázať poslanca, ktorému odobral slovo, alebo ktorý svojimi prejavmi alebo činmi v rokovacej sále prekročil hranice slušnosti, alebo ktorý svojím konaním narúša priebeh rokovania, z rokovacej sály. Poslanec bude povinný v tomto prípade rokovaciu sálu opustiť, avšak ak tak neurobí, a to ani po opätovnej výzve predsedajúceho, preruší predsedajúci rokovanie schôdze na nevyhnutne potrebný čas na obnovu poriadku v rokovacej sále a bude mať oprávnenie rozhodnúť, že poslanci prítomní v rokovacej sále opustia jej priestor. Zároveň predseda národnej rady zvolá bezodkladne poslanecké grémium. Vykázaný poslanec nebude mať právo zúčastniť sa rokovania v dni, v ktorom bol vykázaný. Zachováva sa však jeho právo hlasovať o každom návrhu okrem hlasovania o procedurálnych návrhoch.“⁹

⁸ Zákon č. 350/1996 Z. z. o rokovanom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1996/350/20210901.html>

⁹ NR SR. Dôvodová správa k návrhu poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Andreja DANKA, Martina GLVÁČA, Tibora BERNAŤÁKA, Gábora GÁLA a Andreja HRNČIARA na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovanom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na: <https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=428900>

Znenie § 32 ods. 2 rokovacieho poriadku bolo schválené v znení pozmeňovacieho návrhu poslancov Gábora Gála, Tibora Bernaťáka, Andreja Danka a Martina Glváča a skupiny poslancov národnej rady k návrhu novely rokovacieho poriadku, kde zmeny oproti predloženému návrhu novely rokovacieho poriadku boli odôvodnené okrem iného aj tým, že

„je možné, že vykázaním poslanca z rokovacej sály sa nedosiahne sledovaný účel, ktorým je zabezpečenie poriadku v rokovacej sále, pretože je možné, že vykázaný poslanec rokovaciu sálu neopustí a bude tak musieť dôjsť k prerušeniu schôdze. Pre niektorých môže byť prerušenie schôdze dokonca dôvodom narušenia poriadku, keďže týmto spôsobom je možné zablokovať zákonodarnú činnosť parlamentu. Je preto vhodné neprerušiť schôdzu automaticky, ale ponechať na posúdení predsedajúceho, či je tento krok naozaj nevyhnutný.“¹⁰

Uvedená prezumpcia je pritom vzhľadom na obštrukcie, ktoré sa objavili v rámci VII. a VIII. volebného obdobia NR SR správna. **V skúmanom období evidujeme 21 prípadov¹¹, keď predsedajúci vykázal poslanca/poslancov z rokovacej sály v zmysle § 32 ods. 2 rokovacieho poriadku, pričom v niektorých prípadoch vykázaní poslanci neboli ochotní opustiť rokovaciu sálu, čím naďalej znemožňovali výkon mandátu ostatných poslancov.¹²**

Tabuľka č. 1: Prípady vykázaní poslancov NR SR z rokovacej sály v zmysle § 32 ods. 2 rokovacieho poriadku (VII. a VIII. volebné obdobie NR SR)

Volebné obdobie	Číslo schôdze	Dátum	Dôvody vykázaní poslanca/poslancov
VIII.	57.	8.2.2022	Zamedzenie prístupu k rečníckemu pultu
	48.	11.11.2021	Nenasadenie si rúška a zamedzenie prístupu k rečníckemu pultu. V tom istom dni došlo k opätovnému vykázaní z dôvodu nenasadenia si rúška pri rôznych poslancoch.
	48.	27.10.2021	Nenasadenie si rúška
	48.	21.10.2021	Nenasadenie si rúška
	48.	20.10.2021	Nenasadenie si rúška
	48.	19.10.2021	Nenasadenie si rúška
	40.	1.10.2021	Nenasadenie si rúška
	35.	23.7.2021	Nenasadenie si rúška
	32.	2.7.2021	Nenasadenie si rúška

¹⁰ NR SR. *Pozmeňovací návrh Gábora Gála, Tibora Bernaťáka, Andreja Danka a Martina Glváča a skupiny poslancov národnej rady k návrhu novely rokovacieho poriadku.* [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na: <https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=431660>

¹¹ Údaje uvádzame k času skončenia 57. schôdze NR SR v VIII. volebnom období.

¹² Presné numerické vyjadrenie počtu poslancov, ktorí po vykázaní neboli ochotní opustiť rokovaciu sálu sme neuviedli z dôvodu, že z videozáznamov schôdzí NR SR nebolo možné jednoznačne vyhodnotiť, či vykázaný poslanec po výzve sálu skutočne opustil.

	28.	27.5.2021	Obliatie vodou ministra financií I. Matoviča
	18.	9.12.2020	Zamedzenie prístupu k rečníckemu pultu
	16.	3.11.2020	Nepredloženie potvrdenia o negatívnom teste na COVID-19
	11.	2.9.2020	Nenasadenie si rúška
VII.	58.	19.2.2020	Zamedzenie prístupu k rečníckemu pultu
	58.	18.2.2020	Zamedzenie prístupu k rečníckemu pultu
	43.	3.4.2020	Nedôstojné vyjadrenia voči predsedovi parlamentu A. Dankovi
	33.	13.6.2018	Obštrukcie počas správy prezidenta o stave republiky
	30.	23.3.2018	Použitie vizuálnych pomôcok, nedôstojné vyjadrenia voči podpredsedovi parlamentu B. Bugárovi
	13.	14.2.2017	Vnesenie vizuálnych materiálov do rokovacej sály
	12.	31.1.2017	Ozdoby na sakách propagujúce politickú stranu, šíriace reklamu

Zdroj: Na základe informácií z Organizačného odboru K NR SR

Údaje v tabuľke sú aktuálne k času ukončenia 57. schôdze NR SR v VIII. volebnom období.

Prehľad jednotlivých komôr

Belgicko (Snemovňa reprezentantov)

Parlamentná stráž: Nie

Iná bezpečnostná zložka: Áno

Inštitút vykázania poslanca z rokovacej sály/vylúčenia z rokovania: Áno

Možnosť eskortovať poslanca z rokovacej sály: Áno (nie je explicitne upravené v rokovacom poriadku)

Poriadok v rokovacej sále upravujú články 62-66 rokovacieho poriadku. Za udržanie poriadku v rokovacej sále je zodpovedný predsedajúci. Predsedajúci vyzve zachovať poriadok poslanca, ktorý svojím konaním narúša priebeh rokovania. Ak poslanec neposlúchne výzvu napriek upozorneniu, predsedajúci ho pozbaví slova počas trvania rokovania. Opakované porušovanie rokovacieho poriadku napriek napomenutiu môže mať za následok vykázanie poslanca na návrh predsedajúceho. O návrhu rozhoduje snemovňa. Vykázanie z rokovacej sály platí počas trvania rokovania, počas ktorého bolo vykázanie vyslovené. Ak poslanec neopustí sálu napriek výzve, predsedajúci ho môže vylúčiť z rokovania na niekoľko dní. Predsedajúci môže v prípade nepokojov v rokovacej sále prerušiť priebeh rokovania.¹³

Podľa článku 60 belgickej ústavy si každá snemovňa určí vo svojom rokovacom poriadku spôsob, akým vykonáva svoje povinnosti. Článok 174 rokovacieho poriadku snemovne upresňuje, že „za dohľad nad poriadkom v snemovni je zodpovedná snemovňa. V jej mene ju vykonáva predseda snemovne, ktorý vydáva príkazy.“¹⁴

V belgickom parlamente nepôsobí parlamentná stráž podľa našej definície, na poriadok dohliadajú iné bezpečnostné zložky:

- členovia vojenskej polície,
- zamestnanci odboru pre bezpečnosť kancelárie snemovne reprezentantov.

Rozsah práv a povinností vojenskej polície pôsobiacej v parlamente nie je upravený na úrovni rokovacieho poriadku; je upravený protokolom medzi ministrom obrany a predsedami oboch komôr parlamentu. Vojenská polícia je zodpovedná predovšetkým za dodržiavanie pravidiel pri vstupe a pobyte v priestoroch parlamentu. Na jej čele stojí veliteľ s hodnosťou generála. Do funkcie je menovaný ministrom obrany po súhlase predsedami

¹³ *The Rules of Procedure of the Belgian House of Representatives*. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na: https://www.legislationline.org/download/id/8115/file/Belgium_rules_of_procedure_house_of_representatives_2014_en.pdf

¹⁴ Tamže.

oboch komôr parlamentu. Podľa protokolu môže pôsobiť v belgickom parlamente maximálne 46 členov vojenskej polície. Členovia vojenskej polície sú počas výkonu funkcie ozbrojení. Počas vykonávania svojich povinností spolupracujú so zamestnancami odboru pre bezpečnosť.

Členovia vojenskej polície intervenujú v rokovacej sále len v prípade, ak vykázaný poslanec nie je ochotný opustiť rokovacia sála, v tomto prípade sú oprávnení použiť fyzickú silu. **Možnosť predsedajúceho poveriť člena vojenskej polície eskortovať poslanca nie je v rokovacom poriadku explicitne upravená.**¹⁵

Naposledy bol eskortovaný poslanec z rokovacej sály v roku 2002 z dôvodu nevhodného oblečenia. Toto opatrenie sa nepovažovalo za sankciu, ale ako opatrenie prijaté pri výkone zodpovednosti predsedu parlamentu za udržiavanie poriadku v pléne, nakoľko dotknutý poslanec svojím správaním provokoval ostatných poslancov.

Cyprus (Snemovňa reprezentantov)

Parlamentná stráž: Nie

Iná bezpečnostná zložka: Áno

Inštitút vykázania poslanca z rokovacej sály/vylúčenia z rokovania: Nie

Možnosť eskortovať poslanca z rokovacej sály: Áno (nie je explicitne upravené v rokovacom poriadku)

Poriadok v rokovacej sále zabezpečuje predseda v zmysle § 8 ods. 2 rokovacieho poriadku. **Na bezpečnosť v parlamente dohliadajú členovia polície v rámci úradu pre ochranu ústavných činiteľov.** Napriek tomu, že rokovací poriadok neupravuje explicitne možnosť eskortovať poslanca, **na základe poverenia predsedu parlamentu a predsedu výboru tak môžu konať policajti, avšak bez použitia donucovacích prostriedkov.** V minulosti sa vyskytlo niekoľko prípadov, keď boli na zasadnutie parlamentného výboru prizvaní policajti, aby obnovili poriadok.

Polícia operuje v parlamente v súlade so zákonom o polícii. Rokovací poriadok nepredstavuje právny základ pre pôsobenie polície v parlamente. Členovia polície sú v rámci úradu pre ochranu ústavných činiteľov zodpovední vedúcemu útvaru, pod ktorý patria v rámci organizačnej štruktúry. V parlamente v súčasnosti pôsobí 18 policajtov.¹⁶

¹⁵ ECPRD no. 4994 – *Parliamentary Guard*. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné po prihlásení na: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/683182>

¹⁶ Tamže

Česko (Poslanecká snemovňa)

Parlamentná stráž: Áno (Rokovací poriadok Poslaneckej snemovne stanovuje, že sa zriaduje parlamentná stráž. Úlohy, organizáciu a riadenie parlamentnej stráže, ako aj práva a povinnosti jej príslušníkov má ustanoviť osobitný právny predpis, ktorý však nebol dosiaľ prijatý. Do prijatia zákona o parlamentnej stráži vykonáva funkciu parlamentnej stráže Polícia ČR.)

Inštitút vykázania poslanca z rokovacej sály/vylúčenia z rokovania: Áno

Možnosť eskortovať poslanca z rokovacej sály: Áno

Právny základ pôsobenia parlamentnej stráže v Poslaneckej snemovni predstavuje § 119 rokovacieho poriadku. „K ochrane poriadku a bezpečnosti v budove Sněmovny, popřípadě tam, kde Sněmovna nebo její orgány jednají, se zřizuje Parlamentní stráž. Úkoly, organizaci a řízení Parlamentní stráže, jakož i povinnosti a oprávnění jejich příslušníků stanoví zvláštní zákon.“¹⁷

Za poriadok v rokovacej sále je zodpovedný predsedajúci. Za porušovanie rokovacieho poriadku môže predsedajúci uložiť poriadkové opatrenie, ktorým je napomenutie a za opakované porušovanie môže poslanca vykázat z rokovacej sály najdlhšie do konca rokovacieho dňa, v ktorom došlo k vykázaniu. V zmysle § 20 rokovacieho poriadku eskortujú rušiteľov poriadku členovia parlamentnej stráže.

Zákon, ktorý upravuje organizáciu, vznik a práva a povinnosti parlamentnej stráže ešte nebol prijatý. V rámci prechodných ustanovení v zmysle § 124 rokovacieho poriadku „do doby prijetí zákona o Parlamentní stráži vykonává funkci Parlamentní stráže Policie České republiky“.¹⁸

Od prijatia novely rokovacieho poriadku nastalo niekoľko prípadov eskortovania poslancov z rokovacej sály. Vo februári 2021 boli nezaradení poslanci, Lubomír Volný a Marian Bojko, vykázaní z rokovacej sály z dôvodu nenasadenia si ochranného rúška. Poslanci neboli ochotní po výzve predsedajúceho opustiť sálu, príslušníci polície ich na základe pokynov predsedajúceho eskortovali.¹⁹

Dňa 7. júla 2021 bol poslanec Lubomír Volný opakovane vykazaný zo sály z dôvodu blokovania rečníckeho pultu. Pri zákroku použili príslušníci polície donucovacie prostriedky.²⁰

¹⁷ Zákon o jednacím řádu Poslanecké sněmovny. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na: <https://www.psp.cz/docs/laws/1995/90.html>

¹⁸ Tamže.

¹⁹ Předseda sněmovny vykázal ze sálu Volného a Bojka. Neměli roušky. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3267502-predseda-snemovny-vykazal-ze-salu-volneho-a-bojka-nemeli-rousky>

²⁰ Byly použity hmaty a chvaty. Volný odmítl opustit řečnický pult a musel být vyveden policií. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/lubomir-volny-vyveden-poslanecka-snemovna-policie-zakrok_2107071747_aur

Estónsko (Riigikogu)

Parlamentná stráž: Nie

Iná bezpečnostná zložka: Áno

Inštitút vykázania poslanca z rokovacej sály/vylúčenia z rokovania: Áno (nie je explicitne upravené v rokovacom poriadku)

Možnosť eskortovať poslanca z rokovacej sály: Áno (nie je explicitne upravené v rokovacom poriadku)

Na bezpečnosť v parlamente dohliadajú členovia policajného zboru. Zákon o polícii a pohraničnej strážii určuje ako jednu z funkcií polície stráženie objektov určených vládou. Zoznam objektov strážených políciou upravuje vláda nariadením. Spôsoby výkonu stráženia uvedených objektov ďalej upravuje zodpovedný minister vyhláškou. Počet policajtov pôsobiacich v parlamente nie je verejnou informáciou.

Na čele jednotky pôsobiacej v parlamente je vedúci, ktorého do funkcie menuje generálny riaditeľ Rady polície a pohraničnej strážie. Na vymenovanie nie je potrebný súhlas parlamentu.

Na základe odpovede z estónskeho parlamentu, predsedajúci môže vykazať poslanca z rokovacej sály v prípade porušovania poriadku. Ak poslanec nie je ochotný opustiť sálu, predsedajúci môže poveriť člena polície eskortovať poslanca z rokovacej sály. Inštitút vykázania poslanca z rokovacej sály, ani možnosť eskortovať poslanca pritom nie sú explicitne upravené v rokovacom poriadku. Poriadku v rokovacej sále sa venuje jedine § 66 rokovacieho poriadku, podľa ktorého počas zasadania Riigikogu predsedajúci zabezpečuje poriadok v rokovacej sále a na balkóne.²¹

Možnosť eskortovať poslancov a tiež použitie sily, resp. iných donucovacích prostriedkov vo vzťahu k poslancovi je naznačené v § 18³ zákona o postavení poslanca Riigikogu. **Ak je potrebné čeliť zvýšenému ohrozeniu fyzickej nedotknuteľnosti, fyzickej slobody alebo vysoko hodnotného majetku osoby, alebo ak existuje zvýšená hrozba, že už dochádza k porušovaniu verejného poriadku alebo k jeho spáchaniu dôjde, člen Riigikogu môže byť bez jeho súhlasu podrobený osobitným opatreniam štátneho dozoru, ktoré sú ustanovené v zákone o presadzovaní práva a ktoré zasahujú do výkonu jeho povinností.**²² V minulosti nedošlo k takémuto prípadu.

²¹ ECPRD no. 4994 – *Parliamentary Guard*. [online].[cit. 19-05-2022]. C. d.

²² Status of Members of the Riigikogu Act. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/523082017002/consolide>

Európsky parlament

Parlamentná stráž: Nie

Iná bezpečnostná zložka: Áno

Inštitút vykázania poslanca z rokovacej sály/vylúčenia z rokovania: Áno

Možnosť eskortovať poslanca z rokovacej sály: Áno

Na bezpečnosť v parlamente dohliadajú dve zložky:

- poriadkoví pracovníci, tzv. „uvádzači“: dohliadajú na poriadok v rokovacej sále. Sú zamestnancami organizačného útvaru pre logistiku a preklady. Ich celkový počet je 55 (súhrnný počet pre Brusel, Štrasburg a Luxemburg);
- zamestnanci odboru pre obranu a bezpečnosť – dohliadajú na bezpečnosť mimo rokovacej sály a v ostatných priestoroch parlamentu. Ich celkový počet je 575 (súhrnný počet pre Brusel, Štrasburg a Luxemburg).

V zmysle čl. 175 rokovacieho poriadku predseda napomenie každého poslanca, ktorý poruší pravidlá správania stanovené v článku 10 ods. 3 alebo 4.²³ V prípade opakovaného porušenia predseda poslanca napomenie druhý raz a táto skutočnosť sa zaznamená v zápisnici. Ak poslanec pokračuje v porušovaní alebo sa dopustí ďalšieho porušenia, predseda mu môže odobrať slovo a vykázať ho z rokovacej sály až do konca rokovania. V mimoriadne závažnom prípade môže predseda tiež pristúpiť k okamžitému vykázaniu tohto poslanca z rokovacej sály až do konca rokovania bez druhého napomenutia. **Generálny tajomník bezodkladne zabezpečí, aby sa také disciplinárne opatrenie vykonalo za pomoci uvádzačov a v prípade potreby za pomoci bezpečnostnej služby parlamentu.**²⁴

Vyjednávanie s poslancom má vždy prednosť pred fyzickou silou. Ak by sa mala použiť, mala by byť vždy úmerná priestupku. Takáto situácia sa nevyskytla už dlhé roky, uvádzači väčšinou zasahujú v prípade vnášania vizuálneho materiálu do rokovacej sály.

Uvádzači na žiadosť predsedajúceho vyvedú osoby, ktoré narúšajú priebeh rokovania. Ak je to potrebné, zamestnanci odboru pre obranu a bezpečnosť poskytnú pomoc uvádzačom. Na tento účel zostávajú zamestnanci odboru pre obranu a bezpečnosť mimo rokovacej sály. Po tom, čo uvádzači vyvedú z rokovacej sály poslanca, príslušnú osobu prevezmú zamestnanci odboru pre obranu a bezpečnosť.²⁵

²³ Čl. 10 ods. 3 rokovacieho poriadku EP: Poslanci nesmú narúšať poriadok v rokovacej sále a musia sa zdržať nevhodného správania. Nesmú vystavovať transparenty.

Čl. 10 ods. 4 rokovacieho poriadku EP: Počas parlamentných rozpráv v rokovacej sále sa poslanci zdržia urážlivých vyjadrení.

²⁴ Rokovací poriadok EP. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na:

https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/RULES-9-2021-09-13-RULE-175_SK.html

²⁵ ECPRD no. 4994 – *Parliamentary Guard*. [online].[cit. 19-05-2022]. C. d.

Ak rušenie poriadku ohrozuje chod parlamentu, predseda rokovanie ukončí alebo ho na určitý čas preruší, aby sa mohol znovu obnoviť poriadok. Ak sa predsedovi nepodarí získať pozornosť, opustí predsednícke kreslo, čo má za následok prerušenie rokovania. Predseda rokovanie znovu zvolá. **Predseda môže rozhodnúť o prerušení živého vysielania z rokovania** v prípade, že sa poslanec dopustí porušenia článku 10 ods. 3 alebo 4. **Predseda môže nariadiť vymazanie z audiovizuálneho záznamu z rokovania tých častí vystúpenia poslanca, ktorými porušuje článok 10 ods. 3 alebo 4.**²⁶ Okrem rokovacieho poriadku sú ďalšie bezpečnostné pravidlá upravené v interných nariadeniach.

Hlavné povinnosti uvádzačov sú:

- poskytovať pomoc poslancom a zamestnancom EP pri príprave a priebehu schôdzí a podujatí,
- vykonávanie niektorých protokolárnych úloh,
- dohliadať na zákaz fajčenia v priestoroch EP,
- zodpovednosť za odstránenie vizuálnych materiálov, bannerov a plagátov, ktoré nie je v súlade s rokovacím poriadkom EP,
- v rámci epidemiologických opatrení súvisiacich s pandémiou COVID-19 sú zodpovední za dodržiavanie odstupov v rokovacej sále a v zasadacích miestnostiach,
- v rokovacej sále môžu rozdávať dokumenty týkajúce sa parlamentnej práce,
- kontrolujú vstup osôb do rokovacej sály,
- sú zodpovední za sprevádzanie účastníkov v zasadacích miestnostiach a za ich eskortovanie von v prípade požiarnej evakuácie.

Zamestnanci odboru pre obranu a bezpečnosť sú zodpovední za udržiavanie bezpečnosti a poriadku v priestoroch parlamentu okrem rokovacej sály.²⁷

Fínsko (Eduskunta)

Parlamentná stráž: Nie

Iná bezpečnostná zložka: Nie

Inštitút vykázania poslanca z rokovacej sály/vylúčenia z rokovania: Áno

Možnosť eskortovať poslanca z rokovacej sály: Áno (nie je explicitne upravené v rokovacom poriadku)

Vo fínskom parlamente nepôsobí parlamentná stráž.

²⁶ Rokovací poriadok EP. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na:

https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/RULES-9-2021-09-13-RULE-175_SK.html

²⁷ ECPRD no. 4994 – *Parliamentary Guard*. [online].[cit. 19-05-2022]. C. d.

V zmysle čl. 31 Ústavy môže predsedajúci odňať slovo poslancovi, ktorý porušuje poriadok v rokovacej sále. Opakované porušovanie poriadku má za následok vylúčenie z rokovania. Hoci rokovací poriadok explicitne neupravuje možnosť eskortovania poslanca z rokovacej sály, fínsky parlament uviedol, že naposledy bol poslanec vykázaný a eskortovaný v roku 1974.²⁸

Francúzsko (Národné zhromaždenie)

Parlamentná stráž: Nie

Iná bezpečnostná zložka: Áno

Inštitút vykázania poslanca z rokovacej sály/vylúčenia z rokovania: Áno

Možnosť eskortovať poslanca z rokovacej sály: Áno

V Národnom zhromaždení pôsobí viacero bezpečnostných zložiek. V rámci interiéru parlamentu pôsobí/ia:

- personál elitnej policajnej jednotky pod názvom „Republikánska garda“ (fr. „garde republicaine“) – dohliadajú na osobnú bezpečnosť poslancov a funkcionárov parlamentu,
- príslušníci hasičského zboru,
- strážnici – zamestnanci parlamentu, ktorí kontrolujú vstup do budovy,
- poriadkoví pracovníci – zamestnanci parlamentu, zasahujú na základe pokynu predsedajúceho v rokovacej sále.

V zmysle čl. 13 rokovacieho poriadku je predseda zhromaždenia zodpovedný za vnútornú a vonkajšiu bezpečnosť snemovne. Na tento účel určí veľkosť vojenskej sily, ktorú považuje za potrebnú. Útvary vykonávajúce túto činnosť podliehajú jeho rozkazom. Tieto sily zodpovedajú predsedovi parlamentu.²⁹

V prípade opakovaného a hrubého porušovania rokovacieho poriadku môže predseda parlamentu vylúčiť poslanca z rokovania na základe rozhodnutia parlamentu. Ak poslanec odmietne vyhovieť príkazu predsedu opustiť sálu, rokovanie sa preruší. Predseda parlamentu môže rozhodnúť o vylúčení poslanca bez rozhodnutia parlamentu v prípade, že dotknutý poslanec napadol iného poslanca. Predseda v tomto prípade zvolá grémium, ktoré si vypočuje dotknutého poslanca a rozhodne o disciplinárnej sankcii. **Ak grémium rozhodne o vylúčení z rokovania, poslanca eskortujú z budovy parlamentu poriadkoví pracovníci** (čl. 73-77 rokovacieho poriadku).³⁰ **V poslednom období sa nevyskytli prípady eskortovania poslancov z rokovacej sály.**

²⁸ ECPRD no. 4994 – *Parliamentary Guard*. [online].[cit. 19-05-2022]. C. d.

²⁹ Tamže.

³⁰ Rules of procedure of the National Assembly. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na: https://www.legislationline.org/download/action/download/id/2084/file/France_Rules_Procedure_NationalAssembly_2007htm/preview

Grécko (Helénsky parlament)

Parlamentná stráž: nebolo možné jednoznačne vyhodnotiť

Inštitút vykázania poslanca z rokovacej sály/vylúčenia z rokovania: Áno

Možnosť eskortovať poslanca z rokovacej sály: Áno (nie je explicitne upravené v rokovacom poriadku)

Z dôvodu nedostatočných informácií nebolo možné jednoznačne vyhodnotiť pôsobenie parlamentnej stráže podľa stanovenej definície. V helénskom parlamente pôsobí tzv. „parlamentná bezpečnostná služba“, ktorá je súčasťou policajného zboru pôsobiaceho v parlamente a je podriadená predsedovi parlamentu. Ak poslanec odmietne zachovať poriadok v rokovacej sále, **člen parlamentnej bezpečnostnej služby môže na základe poverenia predsedajúceho eskortovať poslanca z rokovacej sály, toto právo nie je explicitne upravené v rokovacom poriadku.** Rokovací poriadok však v čl. 81 ods. 6 upravuje, že „*predseda parlamentu s využitím všetkých dostupných prostriedkov vydáva potrebné príkazy(...)*“.

Nepodarilo sa nám však bližšie zistiť právny základ pôsobenia a práva a povinnosti parlamentnej bezpečnostnej služby.³¹

Holandsko (Snemovňa reprezentantov)

Parlamentná stráž: Nie

Iná bezpečnostná zložka: Nie

Inštitút vykázania poslanca z rokovacej sály/vylúčenia z rokovania: Áno

Možnosť eskortovať poslanca z rokovacej sály: Nie

V Snemovni reprezentantov holandského parlamentu nepôsobí parlamentná stráž.

Podľa § 60 rokovacieho poriadku môže predsedajúci vykázať poslanca z rokovacej sály. Vykázaný poslanec nemá právo zúčastniť sa rokovania v dni, v ktorom bol vykázaný.³²

³¹ ECPRD no. 4994 – *Parliamentary Guard*. [online].[cit. 19-05-2022]. C. d.

³² Rules of Procedure – Tweede Kamer. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na: https://www.houseofrepresentatives.nl/sites/default/files/atoms/files/180626-reglement_van_orde_engels.pdf

Chorvátsko (Chorvátsky sabor)

Parlamentná stráž: Áno

Inštitút vykázania poslanca z rokovacej sály/vylúčenia z rokovania: Áno

Možnosť eskortovať poslanca z rokovacej sály: Áno

Hoci rokovací poriadok priamo nepredstavuje právny základ pre vznik parlamentnej stráže, upravuje niektoré jej funkcie. **Parlamentná stráž je organizačným útvarom kancelárie chorvátskeho parlamentu, ktorý je priamo podriadený vedúcemu kancelárie.** Na čele stráže stojí vedúci, ktorý sa ujíma svojej funkcie podľa zákona o štátnej službe. Aktuálny počet členov stráže je 35. Jej práva a povinnosti upravuje predovšetkým organizačný poriadok.³³

V zmysle čl. 241 rokovacieho poriadku predsedajúci vylúči poslanca z rokovania, ak svojím správaním narušuje priebeh rokovania. Vylúčenie z rokovania možno uložiť na dobu trvania rozpravy o jednom alebo viacerých bodoch programu alebo na celý deň, na ktorý bolo takéto disciplinárne opatrenie uložené. Poslanec je po vylúčení zo schôdze parlamentu povinný okamžite opustiť sálu, ak tak neurobí, môže predsedajúci predĺžiť trvanie takéhoto disciplinárneho opatrenia. **Ak poslanec ani po uložení opatrenia neopustí sálu, predsedajúci preruší rokovanie a nariadi vykázanie poslanca z rokovacej sály. V tomto prípade môže predseda požiadať, aby parlamentná stráž eskortovala poslanca z rokovacej sály.** Predseda môže požiadať, aby stráž počas trvania disciplinárneho opatrenia zabránila poslancovi, ktorý je vylúčený z rokovania, vstup do rokovacej sály.³⁴

Litva (Seimas)

Parlamentná stráž: Nie

Iná bezpečnostná zložka: Áno

Inštitút vykázania poslanca z rokovacej sály/vylúčenia z rokovania: Áno

Možnosť eskortovať poslanca z rokovacej sály: Áno

V litovskom parlamente nepôsobí parlamentná stráž, na bezpečnosť v parlamente dohliadajú členovia Úradu pre ochranu ústavných činiteľov. Úrad je nezávislou inštitúciou, ktorá predovšetkým:

³³ ECPRD no. 4994 – *Parliamentary Guard*. [online].[cit. 19-05-2022]. C. d.

³⁴ Poslovnik Hrvatskoga Sabora. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na:

<https://www.sabor.hr/sites/default/files/uploads/inline-files/Poslovnik%20Hrvatskoga%20sabora%20-%20procisceni%20tekst%202018.pdf>

- dohliada na bezpečnosť ústavných činiteľov, vrátane predsedu parlamentu,
- zabezpečuje osobitný režim v chránených objektoch, vrátane budov parlamentu.

Práva, povinnosti a tiež podmienky použitia donucovacích prostriedkov členmi Úradu upravuje zákon o Úrade pre ochranu ústavných činiteľov.³⁵ Ostatné detaily sa upravujú na úrovni vnútorných nariadení parlamentu a konkrétnych príkazov riaditeľa Úradu. Na čele jednotky pôsobiacej v parlamente stojí vedúci, ktorého menuje riaditeľ Úradu. Vedúci v rámci svojej činnosti spolupracuje s vedúcim kancelárie parlamentu.

Okrem uvedených funkcií môžu zasiahnuť v rokovacej sále na základe poverenia predsedajúceho. Predsedajúci môže v zmysle čl. 21 rokovacieho poriadku vykazať poslanca z rokovacej sály až do konca rokovania v danom dni na základe rozhodnutia parlamentu. **Ak dotknutý poslanec neopustí rokovaciu sálu napriek výzve predsedajúceho, rokovanie sa preruší a príslušníci bezpečnostnej služby vyvedú poslanca.**³⁶ Posledný prípad vyvedenia poslanca nastal pred 15 rokmi z dôvodu nedôstojných vyjadrení voči prezidentovi. Vyvedenie prebehlo bez použitia fyzickej sily.³⁷

Lotyšsko (Saeima)

Parlamentná stráž: Nie

Iná bezpečnostná zložka: Nie

Inštitút vykázania poslanca z rokovacej sály/vylúčenia z rokovania: Áno

Možnosť eskortovať poslanca z rokovacej sály: Nie

V lotyšskom parlamente nepôsobí parlamentná stráž.

Podľa § 74 rokovacieho poriadku môže predsedajúci vylúčiť poslanca z rokovania. Ak predsedajúci nedokáže obnoviť poriadok, preruší rokovanie na 30 minút. Ak obštrukcie pokračujú aj po obnovení rokovania, predsedajúci rokovanie ukončí (§ 76 ods. 2 rokovacieho poriadku).³⁸

³⁵ Dignitary Protection Service of the Republic of Lithuania. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na: <https://vat.lt/en/legal-information/29>

³⁶ Statute of the Seimas of the Republic of Lithuania. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/d9158f217d0511ecb2fe9975f8a9e52e?positionInSearchResults=0&searchModelUUID=1978974d-e8f3-4ac1-9352-8fc6451884aa>

³⁷ ECPRD no. 4994 – *Parliamentary Guard*. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné po prihlásení na: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/683182>

³⁸ Rules of Procedure of the Saeima. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na: <https://www.saeima.lv/en/legislative-process/rules-of-procedure>

Luxembursko (Poslanecká snemovňa)

Parlamentná stráž: Nie

Iná bezpečnostná zložka: Áno

Inštitút vykázania poslanca z rokovacej sály/vylúčenia z rokovania: Áno

Možnosť eskortovať poslanca z rokovacej sály: Áno

Za udržiavanie poriadku v rokovacej sále je zodpovedný predseda parlamentu a v jeho neprítomnosti podpredsa. Predsedajúci v prvom rade vyzve poslanca na zachovanie poriadku, ak výzva nevedie k náprave, predsedajúci ho pozbaví slova. Poslednými inštančiami sú pokarhanie so záznamom a nakoniec aj pokarhanie s vykázanim z rokovacej sály počas rokovacieho dňa.

Hoci v parlamente **nepôsobí parlamentná stráž v pravom slova zmysle**, na poriadok v parlamente dohliadajú viaceré bezpečnostné zložky:

- počas schôdze parlamentu sa v budove nachádzajú členovia policajného zboru,
- súkromná bezpečnostná služba,
- tzv. „poriadkoví pracovníci“ (angl. „*parliamentary usher*“), ktorí sú zamestnancami parlamentu.

Za bezpečnosť parlamentu je formálne zodpovedný odbor správy majetku, budov a bezpečnosti. Členovia policajného zboru a súkromnej bezpečnostnej zložky vo všeobecnosti zasahujú len v prípade nepokojov s verejnosťou v budove parlamentu. **V súvislosti s poslancami môžu intervenovať poriadkoví pracovníci, na to ich oprávňuje rokovací poriadok, podľa ktorého môžu na základe poverenia grémia eskortovať poslanca, ktorý bol vykázany z rokovacej sály.** Na otázku, či môžu použiť silu sme nedostali jednoznačnú odpoveď.

Počas rokovacích dní sa nachádzajú v budove dvaja až traja poriadkoví pracovníci, päť členov súkromnej bezpečnostnej služby a zhruba dvaja policajti.

Čo sa týka konkrétnych prípadov vykázania poslancov, v 80. rokoch 20. storočia bolo zaznamenaných viac prípadov, z ktorých je najznámejším blokovanie schodiska vedúceho do rokovacej sály. Počas tohto incidentu bolo zo schodiska eskortovaných deväť poslancov zložkami Gendarmerie. Odvtedy neregistrujú žiaden prípad násilného vykázania.³⁹

³⁹ ECPRD no. 4994 – *Parliamentary Guard*. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné po prihlásení na: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/683182>

Maďarsko (Národné zhromaždenie)

Parlamentná stráž: Áno**Inštitút vykázania poslanca z rokovacej sály/vylúčenia z rokovania: Áno****Možnosť eskortovať poslanca z rokovacej sály: Áno**

Parlamentná stráž pôsobí v Národnom zhromaždení **od 1. januára 2013**. Právny základ parlamentnej stráže predstavuje Ústava v čl. 5 ods. 9, „bezpečnosť Národného zhromaždenia zabezpečuje parlamentná stráž. Činnosť parlamentnej stráže riadi predseda Národného zhromaždenia“.⁴⁰ Činnosť a funkcie parlamentnej stráže, vrátane práv a povinností detailne upravuje rokovací poriadok, predovšetkým jeho XIII. časť. Ostatné zákony a podzákonné normy, ktoré upravujú pôsobenie parlamentnej stráže sú:

- zákon č. XXXIV z roku 1994 o polícii,
- zákon č. XLII z roku 2015 o podmienkach zamestnávania zamestnancov orgánov činných v trestnom konaní,
- ostatné vládne nariadenia.

V zmysle § 127 ods. 1 rokovacieho poriadku predstavuje parlamentná stráž organizačný útvar kancelárie Národného zhromaždenia financovaný z rozpočtu Národného zhromaždenia.⁴¹ Minister vnútra na základe stanoviska predsedu parlamentu upraví vyhláškou služobný poriadok parlamentnej stráže a kvalifikačné predpoklady pre výkon funkcie člena parlamentnej stráže. Členmi parlamentnej stráže sú osoby spadajúce pod zákon č. XLII z roku 2015 o podmienkach zamestnávania zamestnancov orgánov činných v trestnom konaní.

Parlamentná stráž plní nasledovné úlohy:

- poskytuje osobnú ochranu pre predsedu parlamentu,
- plní úlohy zabezpečenia objektov parlamentu, kancelárie parlamentu a ochranu jej zamestnancov,
- v spolupráci s kanceláriou parlamentu zabezpečuje dodržiavanie pravidiel o postupe pri vstupe a pobyte v priestoroch parlamentu a prísluších budovách parlamentu,
- zabezpečuje dodržiavanie požiadaviek požiarnej bezpečnosti, ako aj podmienok na predchádzanie a odstraňovanie nebezpečných situácií súvisiacich s pôsobnosťou parlamentnej stráže,
- plní úlohy súvisiace s dodržiavaním rokovacieho poriadku,
- plní niektoré protokolárne úlohy.

Na čele parlamentnej stráže stojí veliteľ, ktorého menuje do funkcie predseda parlamentu. K hlavným kompetenciám veliteľa patrí:

⁴⁰ Magyarország Alaptörvénye. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na: <https://njt.hu/jogszabaly/2011-4301-02-00>

⁴¹ Parlamentná stráž má vlastnú rozpočtovú kapitolu v rámci parlamentného rozpočtu.

- vydáva pokyny členom parlamentnej stráže, vrátane osobám, ktoré sú mu priamo služobne podriadené,
- navrhuje pracovný poriadok parlamentnej stráže,
- je oprávnený konať vo veciach štátnozamestnaneckých vzťahov, ako aj vo veciach právnych vzťahov upravujúcich služobný pomer členov parlamentnej stráže,
- každoročne podáva správu o činnosti parlamentnej stráže Výboru pre obranu a bezpečnosť,
- navonok zastupuje parlamentnú stráž.

Za udržanie poriadku v rokovacej sále je zodpovedný predsedajúci. Predsedajúci vyzve zachovať poriadok poslanca, ktorý svojim konaním narúša priebeh rokovania. Ak poslanec neposlúchne výzvu napriek upozorneniu, predsedajúci ho pozbaví slova počas trvania rokovania v danom bode. Poslanca, ktorý hrubým spôsobom narúša priebeh rokovania môže predsedajúci vykázat z rokovacej sály, alebo ho vylúčiť s okamžitou platnosťou, oba inštitúty majú odlišné právne dôsledky. V prípade, že poslanec odmietne opustiť rokovaciu sálu, na pokyn predsedajúceho ho môže parlamentná stráž eskortovať (aj použitím fyzickej sily). Parlamentná stráž je zároveň povinná zabezpečiť, aby vylúčený poslanec nevstúpil do budovy parlamentu, resp. priestorov kancelárie parlamentu počas doby vylúčenia.⁴²

Členovia parlamentnej stráže sú počas výkonu funkcie ozbrojení, vo vzťahu k poslancom však môžu použiť len donucovacie prostriedky a fyzickú silu. Aktuálny počet členov stráže je 349.⁴³

Maďarský parlament neviduje prípad eskortovania poslanca členmi parlamentnej stráže.⁴⁴

Obrázok: Detail uniformy parlamentnej stráže v Národnom zhromaždení

Zdroj: <https://www.orszaggyulesiorseg.hu/introduction>

⁴² 2012. évi XXXVI. Törvény az Országgyűlésről. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na: <https://njt.hu/jogszabaly/2012-36-00-00>

⁴³ The Parliamentary Guard. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na: <https://www.orszaggyulesiorseg.hu/introduction>

⁴⁴ ECPRD no. 4994 – *Parliamentary Guard*. [online].[cit. 19-05-2022]. C. d.

Nemecko (Bundestag)

Parlamentná stráž: Áno**Inštitút vykázania poslanca z rokovacej sály/vylúčenia z rokovania: Áno****Možnosť eskortovať poslanca z rokovacej sály: Áno**

Bundestag predstavuje samostatný a nezávislý policajný obvod v rámci hlavného mesta, v ktorom pôsobí parlamentná polícia podriadená predsedovi parlamentu. V zmysle čl. 40 ods. 2 Ústavy vykonáva predseda parlamentu policajné právomoci v priestoroch Bundestagu. Právny základ pre vznik parlamentnej stráže predstavuje § 1 ods. 2 zákona o spolkovej polícii.⁴⁵

Hlavnou úlohou polície Bundestagu je zabezpečiť poriadok a bezpečnosť v priestoroch Bundestagu, vrátane poriadku v rokovacej sále a v rokovacích miestnostiach výborov. Polícia tiež vykonáva niektoré protokolárne úlohy v súvislosti s podujatiami na medzinárodnej úrovni a je zodpovedná za vyšetrovanie trestných činov a deliktov, ktoré boli spáchané v jurisdikcii polície Bundestagu. V rámci polície Bundestagu aktívne pôsobí približne 200 policajtov. Na čele polície Bundestagu stojí predseda parlamentu, ktorý polícii vydáva príkazy a rozhoduje o menovaní ostatných vyššie postavených predstaviteľov polície Bundestagu so súhlasom podpredsedov parlamentu, resp. grémiá v závislosti od konkrétnej pozície.

Za udržanie poriadku v rokovacej sále je zodpovedný predseda, ktorý v zmysle § 38 rokovacieho poriadku môže poslanca vylúčiť z rokovania, aj keď ho pred tým predsedajúci neupozornil, alebo nevalil inú sankciu v zmysle rokovacieho poriadku. Vylúčený poslanec musí okamžite opustiť rokovaciu sálu. Ak poslanec neposlúchne výzvu, predseda môže predĺžiť dobu vylúčenia poslanca. V rámci svojich disciplinárnych právomocí môže predseda poveriť členov polície Bundestagu, aby poslanca eskortovali zo sály, v prípade potreby aj použitím donucovacích prostriedkov. V minulosti sa nevyskytol prípad eskortovania poslancov členmi polície Bundestagu.⁴⁶

⁴⁵ Bundespolizeibeamtengesetz (BPolBG). [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na: <https://www.gesetze-im-internet.de/bpolbg/BJNR113570976.html>

⁴⁶ ECPRD no. 4994 – *Parliamentary Guard*. [online].[cit. 19-05-2022]. C. d.

Poľsko (Sejm)

Parlamentná stráž: Áno**Inštitút vykázania poslanca z rokovacej sály/vylúčenia z rokovania: Áno****Možnosť eskortovať poslanca z rokovacej sály: Nie**

Pôsobenie parlamentnej stráže v Sejme a v Senáte upravuje **zákon o maršalskej garde z roku 2018**. Maršalská garda je organizačnou zložkou kancelárie parlamentu. Vnútornú organizáciu, spôsob činnosti a rozsah úloh maršalskej gardy určí predseda Sejmu vyhláškou. Na čele gardy stojí veliteľ gardy, počas jeho neprítomnosti vykonáva jeho funkciu ním určený zástupca. Veliteľa a zástupcu vymenúva a odvoláva vedúci kancelárie Sejmu, v praxi koná na základe pokynov a príkazov predsedu Sejmu

Maršalská garda plní nasledovné úlohy:

- ochrana priestorov a zariadení v správe kancelárie Sejmu a Senátu,
- zabezpečuje v rozsahu, ktorý nie je vyhradený pre Štátnu ochrannú službu a Vojenskú políciu, bezpečnosť osôb zdržiavajúcich sa v priestoroch a zariadeniach parlamentu,
- zabezpečuje dodržiavanie pravidiel o postupe pri vstupe a pobyte v priestoroch parlamentu,
- vykonanie úloh na základe poverenia predsedom Sejmu a predsedom Senátu,
- vykonanie pyrotechnickej kontroly vozidiel vstupujúcich do priestorov parlamentu,
- odhaľovanie odpočúvacích zariadení v objektoch parlamentu,
- plnenie úloh na úseku civilnej obrany a požiarnej ochrany,
- sprevádzanie osôb manipulujúcich s peňažnou hodnotou, hnutelným majetkom a dokumentmi,
- účasť na plnení reprezentačných úloh, najmä na uvítacích a rozlúčkových slávnostiach počas parlamentných návštev.

Členovia parlamentnej stráže sú počas výkonu funkcie ozbrojení. Aktuálny počet členov stráže je 208.

Za udržanie poriadku v rokovacej sále je zodpovedný predsedajúci. Predsedajúci vyzve zachovať poriadok poslanca, ktorý svojím konaním narúša priebeh rokovania. Ak poslanec ani po dvoch upozorneniach nezachová poriadok, predsedajúci môže rozhodnúť o jeho vykázaní. Rokovací poriadok však explicitne neupravuje možnosť eskortovať poslanca z rokovacej sály. Ak poslanec neopustí sálu, predsedajúci preruší rokovanie. Názory na to, či môže predsedajúci pokynom prikázať strážni eskortovať poslanca z rokovacej sály sú rôzne. Z tohto dôvodu je potrebná jasnejšia úprava rokovacieho poriadku.⁴⁷

⁴⁷ ECPRD no. 4994 – *Parliamentary Guard*. [online].[cit. 19-05-2022]. C. d.

Rakúsko (Národná rada)

Parlamentná stráž: Nie**Iná bezpečnostná zložka:** Áno**Inštitút vykázania poslanca z rokovacej sály/vylúčenia z rokovania:** Nie**Možnosť eskortovať poslanca z rokovacej sály:** Nie

V parlamente **nepôsobí parlamentná stráž**. V minulosti prebiehali diskusie o jej zavedení, avšak vedenie parlamentu sa rozhodlo ponechať aktuálny režim bezpečnosti. Na bezpečnosť dohliadajú zamestnanci odboru pre bezpečnosť, ktorý predstavuje administratívnu zložku kancelárie parlamentu.

Rokovací poriadok neupravuje inštitút vykázania poslanca. Ak poslanec opakovane odmietne zachovať poriadok v rokovacej sále, predsedajúci môže v zmysle § 102 ods. 3 rokovacieho poriadku rozhodnúť, že po zvyšok schôdze mu budú odňaté niektoré jeho práva, napr. nemôže sa prihlásiť do rozpravy.⁴⁸

Rakúsky parlament však uviedol, že v krajných prípadoch (napr. fyzický útok, agresívne správanie sa poslancov) môže predsedajúci poveriť políciu na vyriešenie situácie. Takýto prípad však neregistrujú.⁴⁹

⁴⁸ Federal Law on the Rules of the Procedure of the National Council. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na: https://www.parlament.gv.at/ENGL/PERK/RGES/GOGNR/gog17_P101-107.shtml

⁴⁹ ECPRD no. 4994 – *Parliamentary Guard*. [online].[cit. 19-05-2022]. C. d.

Slovinsko (Národné zhromaždenie)

Parlamentná stráž: Nie

Iná bezpečnostná zložka: Áno

Inštitút vykázania poslanca z rokovacej sály/vylúčenia z rokovania: Áno

Možnosť eskortovať poslanca z rokovacej sály: Áno

V parlamente **nepôsobí parlamentná stráž**, na poriadok v parlamente dohliadajú príslušníci polície v rámci tzv. Centra bezpečnosti a ochrany, ktorý spadá pod Ministerstvo vnútra. V zmysle čl. 30 rokovacieho poriadku podáva uvedený útvar správu o svojej činnosti predsedovi parlamentu.

V minulosti sa objavili medzi poslancami a vedením parlamentu diskusie tom, či by nebolo vhodnejšie zaviesť parlamentnú stráž a nahradiť tak policajný útvar pôsobiaci v parlamente. Vyhodnotilo sa, že zriadenie osobitného bezpečnostného útvaru v parlamente by z hľadiska úrovne poskytnutých služieb a tiež z finančného hľadiska nebolo výhodné. Centrum zabezpečuje okrem parlamentu bezpečnosť vlády, prezidenta republiky a ďalších inštitúcií. Zamestnanci tohto útvaru nepracujú len na pôde parlamentu, ale rotujú medzi vládou a kanceláriou prezidenta republiky. Centrum má bezpečnostný plán pre každú inštitúciu, v ktorej vykonáva službu, a špecifický prístup k jeho ochrane, ktorý Centrum dôsledne implementuje.

Útvar dohliada na bezpečnosť osôb a objektov parlamentu, **vo vzťahu k poslancom majú členovia útvaru právo eskortovať vykázaného poslanca, ktorý odmieta opustiť rokovaciu sálu na základe výzvy predsedajúceho.** V prípade potreby môže člen útvaru použiť aj fyzickú silu. V minulosti nastali prípady, kedy členovia útvaru eskortovali poslancov, použitie fyzickej sily nebolo potrebné.⁵⁰

⁵⁰ ECPRD no. 4994 – *Parliamentary Guard*. [online].[cit. 19-05-2022]. C. d.

Španielsko (Kongres poslancov)

Parlamentná stráž: Nie

Iná bezpečnostná zložka: Áno

Inštitút vykázania poslanca z rokovacej sály/vylúčenia z rokovania: Áno

Možnosť eskortovať poslanca z rokovacej sály: Nie

Predsedajúci vyzve zachovať poriadok poslanca, ktorý svojimi prejavmi alebo činmi v rokovacej sále narúša priebeh rokovania. Ak ani druhá výzva na zachovanie poriadku nevedie u poslanca k náprave, predsedajúci ho pozbaví slova. Po tretej výzve má právo vykázať ho z rokovacej sály. Ak poslanec nevyhoví žiadosti na opustenie rokovacej sály, predsedajúci prijme potrebné opatrenia na vykázanie poslanca. Predsedajúci môže tiež zakázať poslancovi účasť na rokovaní. Ak poslanec nevyhoví žiadosti na opustenie rokovacej sály, predsedajúci prijme opatrenia, ktoré uzná za vhodné za účelom vykázania poslanca (§ 104 rokovacieho poriadku).⁵¹

V parlamente **nepôsobí parlamentná stráž**, na poriadok v parlamente dohliadajú iné bezpečnostné zložky:

- poriadkoví pracovníci, ktorí sú zamestnancami parlamentu a vykonávajú kontrolu vstupu a stráženia v budovách parlamentu, ako aj kontrolu pohybu verejnosti a sprevádzanie osôb v parlamente. Počet parlamentom zamestnaných poriadkových pracovníkov je 112.
- členovia policajného zboru, ktorí sú špeciálne vyčlenení na pôsobenie v parlamente, zabezpečujú kontrolu vstupu a bezpečnosť budov parlamentu. Rovnako sú zodpovední za bezpečnosť počas rokovania a bezpečnosť niektorých funkcionárov (napr. predseda parlamentu). Počet členov policajného zboru v parlamente je 205.⁵²

Hoci rokovací poriadok upravuje inštitút vykázania poslanca z rokovacej sály, **explicitne neupravuje možnosť eskortovať poslanca v prípade odmietnutia opustiť rokovaciu sálu**. Ústava aj rokovací poriadok však priznávajú predsedovi parlamentu právomoci na zabezpečenie poriadku: „*Predseda pri výkone disciplinárnej právomoci podľa čl. 72 ods. 3 ústavy dbá na udržiavanie poriadku v parlamente a vo všetkých jeho priestoroch, na tento účel môže prijať všetky opatrenia, ktoré uzná za vhodné*“ (§ 105 rokovacieho poriadku).⁵³

⁵¹ Standing orders of the Congress of Deputies. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na: https://www.congreso.es/webpublica/ficherosportal/standing_orders_02.pdf

⁵² ECPRD no. 4994 – *Parliamentary Guard*. [online].[cit. 19-05-2022]. C. d.

⁵³ Standing orders of the Congress of Deputies. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na: https://www.congreso.es/webpublica/ficherosportal/standing_orders_02.pdf

Taliansko (Poslanecká snemovňa)

Parlamentná stráž: Nie**Iná bezpečnostná zložka:** Áno**Inštitút vykázania poslanca z rokovacej sály/vylúčenia z rokovania:** Áno**Možnosť eskortovať poslanca z rokovacej sály:** nebolo možné jednoznačne vyhodnotiť

Inštitút vykázania poslanca upravuje čl. 60 rokovacieho poriadku. Ak poslanec nezachová poriadok ani po dvoch výzvach, predsedajúci ho vykáže z rokovacej sály až do skončenia rokovania v tom istom dni. Ak ani po opätovnom vykázaní poslanec neopustí rokovaciu sálu, predsedajúci preruší rokovanie a vydá kvestorovi potrebné pokyny na nápravu poriadku. V prípade hrubého porušenia rokovacieho poriadku môže predsedajúci odporučiť grémiu vylúčiť poslanca z rokovania na dva až pätnásť rokovacích dní.

V zmysle čl. 62 rokovacieho poriadku však právomoci potrebné na udržiavanie poriadku v snemovni prináležia samotnej snemovni a v jej mene ich vykonáva predseda, ktorý udeľuje príslušné pokyny bezpečnostným zložkám.⁵⁴ Z odpovede však nebolo jednoznačné, ktorá zložka je na to oprávnená a či je možné eskortovať poslanca.

Za bezpečnosť v parlamente je vo všeobecnosti zodpovedný odbor pre bezpečnosť, ktorý spolupracuje s políciou. Odbor sa v rámci svojej činnosti riadi pokynmi bezpečnostného výboru, politického orgánu zriadeného v rámci kancelárie parlamentu, ktorého členmi sú podpredseda parlamentu, traja kvestori, vedúci kancelárie, zástupca vedúceho kancelárie a riaditeľ odboru pre bezpečnosť.⁵⁵

⁵⁴ Rules of Procedure of the Chamber of Deputies. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na: https://en.camera.it/application/xmanager/projects/camera_eng/file/RULES_OF_PROCEDURE_CHAMBRE_OF_DEPUTIES.pdf

⁵⁵ ECPRD no. 4994 – *Parliamentary Guard*. [online].[cit. 02-03-2022]. C. d.

Záver

Regulovanie parlamentnej rozpravy sleduje legitímny cieľ. Miera regulácie musí spĺňať test proporcionality zásahu do ústavnou chránenej hodnoty v záujme legitímneho cieľa, ktorým je nerušený priebeh rokovania. Pri hľadaní miery regulovania parlamentnej rozpravy je potrebné rešpektovať slobodný výkon mandátu poslanca, vrátane práva slobodne sa vyjadriť ku všetkému, čo je predmetom rokovania parlamentu a jeho orgánov, a tiež právo využívať parlamentnú taktiku vo forme obštrukcií. Na druhej strane je potrebné rešpektovať slobodný a nerušený výkon mandátu ostatných poslancov. Legitímnym cieľom regulácie parlamentnej rozpravy je tiež potreba efektívnej činnosti parlamentu. Tá neznamená potláčanie požiadavky na slobodnú a prípadne aj časovo dlhú rozpravu, ale zvýraznenie požiadavky na plnenie ústavných funkcií, ako i zodpovedností parlamentu, pri ktorých je v demokratickom a právnom štáte nenahraditeľný.⁵⁶

Obštrukcie nie sú výnimkou ani v NR SR. Predsedajúci majú k dispozícii viacero nástrojov na zachovanie poriadku v rokovacej sále, napr. upozornenie, odobratie slova, prerušenie schôdze, či vykázanie z rokovacej sály. Zistili sme, že **od začiatku VII. volebného obdobia použili predsedajúci v rámci schôdzí NR SR inštitút vykázaní poslancov z rokovacej sály až 21-krát**. Oproti predchádzajúcemu volebnému obdobiu došlo k výraznému zvýšeniu, pričom v niektorých prípadoch vykázaní poslanci neboli ochotní opustiť rokovacia sála napriek výzve. Incidencia vykázaní sa zvýšila predovšetkým v súvislosti s platnými epidemiologickými opatreniami. Parlamentná prax ukazuje, že nástroje, ktoré majú predsedajúci počas rokovania k dispozícii v zmysle rokovacieho poriadku, nie sú vždy účinné.

Jedným z možných riešení je zavedenie parlamentnej stráže, resp. režimu v parlamentoch, ktorý v prípade obštrukcií v rokovacej sále, a to konkrétne neochoty poslancov opustiť rokovacia sála, disponuje právomocou eskortovať poslanca z rokovacej sály na základe poverenia predsedajúceho.

Parlamentnú stráž sme pre potreby našej práce definovali ako:

- organizačnú zložku parlamentnej administratívy,
- hlavným cieľom je zabezpečenie poriadku v parlamente, aj v súvislosti so zachovaním poriadku v rokovacej sále,
- ciele a funkcie sú definované na úrovni rokovacieho poriadku alebo zvláštneho zákona.

⁵⁶ PL. ÚS 6/2017 z 9. januára 2019. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na: <https://www.ustavnysud.sk/docDownload/9a47876d-f410-4506-adea-4a7515342c3d/%C4%8D.%20%20-%20PL.%20%C3%9A%20%202017.pdf>

V našej práci sme použili úzku definíciu parlamentnej stráže kvôli rôznorodosti bezpečnostných režimov v analyzovaných štátoch. Analýza nám ukázala, že režim bezpečnosti v parlamentoch je špecifický a každú krajinu je potrebné vnímať aj v kontexte politickej kultúry, histórie a zabehnutej praxe.

Analýzou právnej úpravy v 20 komorách sme zistili, že parlamentná stráž podľa našej definície operuje v parlamentoch piatich štátov, a to v Česku (Poslanecká snemovňa), Chorvátsku, Maďarsku, Nemecku (Bundestag) a v Poľsku (Sejm). V týchto štátoch je fungovanie parlamentnej stráže upravené takto:

- v Česku predstavuje právny základ rokovací poriadok a detaily má upraviť špeciálny zákon⁵⁷,
- v Chorvátsku sa zriaďuje parlamentná stráž na základe organizačného poriadku, niektoré kompetencie upravuje rokovací poriadok,
- v Maďarsku predstavuje právny základ Ústava, detaily sú upravené v rokovacom poriadku a v ďalších zákonoch, nariadeniach a vyhláškach,
- v Nemecku predstavuje právny základ na vznik parlamentnej stráže zákon o polícii,
- v Poľsku predstavuje právny základ špeciálny zákon o maršalskej garde.

Podotýkame, že v Maďarsku a Poľsku má parlamentná stráž ďalekosiahle historické korene a pôsobenie a jej uzákonenie je tiež potvrdením nezávislosti zákonodarných zborov od ostatných zložiek moci, predovšetkým exekutívy. Parlamentná stráž v oboch štátoch má z hľadiska všeobecnej bezpečnosti v parlamentoch podobné úlohy, napr. kontrolu vstupu do priestorov parlamentu a ich ochranu, v súvislosti so zabezpečením poriadku v rokovacej sále má parlamentná stráž v Sejme menšie kompetencie vzhľadom na nejednoznačné znenie legislatívy. Zákon o rokovacom poriadku ani zákon o maršalskej garde jednoznačne neupravujú možnosť eskortovať poslanca z rokovacej sály. **Poľská prax ukazuje, že kompetencie parlamentnej stráže vo vzťahu k poslancom je potrebné upraviť čo najpresnejšie.** Maďarsko, na druhej strane, podrobne upravuje kompetencie počnúc ústavou až po vládne nariadenia vo vzťahu k používaniu zbrane, donucovacích prostriedkov a iných právomocí voči poslancom. **Parlamentná stráž v Maďarsku môže eskortovať poslanca z rokovacej sály a v prípade potreby môže použiť aj fyzickú silu.** Z minulosti sa však neevduje takýto prípad.

Hoci na základe rokovacieho poriadku Poslaneckej snemovne českého parlamentu vzniká parlamentná stráž, parlament neprijal špeciálny zákon. Preto do jeho prijatia vykonáva úlohy parlamentnej stráže polícia.

V Nemecku predstavuje Bundestag samostatný a nezávislý policajný obvod v rámci hlavného mesta, v ktorom pôsobí parlamentná polícia podriadená predsedovi parlamentu.

⁵⁷ Rokovací poriadok Poslaneckej snemovne Parlamentu ČR stanovuje, že sa zriaďuje parlamentná stráž. Úlohy, organizáciu a riadenie parlamentnej stráže, ako aj práva a povinnosti jej príslušníkov má ustanoviť osobitný právny predpis, ktorý však nebol dosiaľ prijatý. Do času prijatia zákona o parlamentnej strážii vykonáva funkciu parlamentnej stráže Polícia ČR.

Tabuľka č. 2: Nástroje predsedajúcich na zachovanie poriadku v rokovacej sále a existencia parlamentnej stráže

	Inštitút vykázania poslancov zo sály/vylúčenia z rokovania	Možnosť eskortovať poslanca zo sály	Parlamentná stráž
Belgicko (Snemovňa reprezentantov)	Áno	Áno	Nie
Cyprus (Snemovňa reprezentantov)	Nie	Áno	Nie
Česko (Poslanecká snemovňa)	Áno	Áno	Áno*
Estónsko (Riigikogu)	Áno	Áno	Nie
Európsky parlament	Áno	Áno	Nie
Fínsko (Eduskunta)	Áno	Áno	Nie
Francúzsko (Národné zhromaždenie)	Áno	Áno	Nie
Grécko (Helénsky parlament)	Áno	Áno	?**
Holandsko (Snemovňa reprezentantov)	Áno	Nie	Nie
Chorvátsko (Chorvátsky sabor)	Áno	Áno	Áno
Litva (Seimas)	Áno	Áno	Nie
Lotyšsko (Saeima)	Áno	Nie	Nie
Luxembursko (Poslanecká snemovňa)	Áno	Áno	Nie
Maďarsko (Národné zhromaždenie)	Áno	Áno	Áno
Nemecko (Bundestag)	Áno	Áno	Áno
Poľsko (Sejm)	Áno	Nie	Áno

Rakúsko (Národná rada)	Nie	Nie	Nie
Slovinsko (Národné zhromaždenie)	Áno	Áno	Nie
Španielsko (Kongres poslancov)	Áno	Nie	Nie
Taliansko (Poslanecká snemovňa)	Áno	?**	Nie

* Rokovací poriadok Poslaneckej snemovne Parlamentu ČR stanovuje, že sa zriaďuje parlamentná stráž. Úlohy, organizáciu a riadenie parlamentnej stráže, ako aj práva a povinnosti jej príslušníkov má ustanoviť osobitný právny predpis, ktorý však nebol dosiaľ prijatý. Do doby prijatia zákona o parlamentnej stráží vykonáva funkciu parlamentnej stráže Polícia ČR.

** Nebolo možné jednoznačne vyhodnotiť.

Hoci v ostatných analyzovaných štátoch nepôsobí parlamentná stráž, na bezpečnosť v parlamentoch dohliadajú iné bezpečnostné zložky, ktoré majú rôzny právny základ, status a funkcie. **Najbežnejšou praxou v sledovaných štátoch je pôsobenie členov polície v parlamentoch.**

Tabuľka č. 3: Bezpečnostné útvary pôsobiace v parlamentoch

Belgicko (Snemovňa reprezentantov)	- vojenská polícia - poriadkoví pracovníci
Cyprus (Snemovňa reprezentantov)	- polícia
Estónsko (Riigikogu)	- polícia
Európsky parlament	- poriadkoví pracovníci - zamestnanci odboru pre obranu a bezpečnosť
Francúzsko (Národné zhromaždenie)	- polícia - hasiči - strážnici - poriadkoví pracovníci
Litva (Seimas)	- polícia
Luxembursko (Poslanecká snemovňa)	- polícia - súkromná bezpečnostná služba - poriadkoví pracovníci
Rakúsko (Národná rada)	- polícia
Slovinsko (Národné zhromaždenie)	- polícia
Španielsko (Kongres poslancov)	- poriadkoví pracovníci
Taliansko (Poslanecká snemovňa)	- polícia

Vzhľadom na právomoci týchto zložiek vo vzťahu k poslancom sme sa v práci zamerali aj na **možnosť eskortovať poslanca z rokovacej sály**. Touto právomocou disponujú **Európsky parlament**, parlamenty **Belgicka, Cypru, Česka, Estónska, Fínska, Francúzska, Grécka, Chorvátska, Litvy, Luxemburska, Maďarska, Nemecka a Slovinska**.

Zoznam použitých zdrojov

1. *Bundespolizeibeamtengesetz (BPolBG)*. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na: <https://www.gesetze-im-internet.de/bpolbg/BJNR113570976.html>
2. *Byly použity hmaty a chvaty. Volný odmítl opustit řečnický pult a musel být vyveden policií*. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/lubomir-volny-vyveden-poslanecka-snemovna-policie-zakrok_2107071747_aur
3. *Dignitary Protection Service of the Republic of Lithuania*. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na: <https://vat.lt/en/legal-information/29>
4. ECPRD no. 4994 – *Parliamentary Guard*. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné po prihlásení na: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/683182>
5. *Federal Law on the Rules of the Procedure of the National Council*. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na: https://www.parlament.gv.at/ENGL/PERK/RGES/GOGNR/gog17_P101-107.shtml
6. IPU. *Obstruction of parliamentary proceedings – The parliamentary systems of Guatemala, Bulgaria and Hungary*. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na <https://www.asgp.co/sites/default/files/documents//WQEASQEMHFGRHHIE LPJYYIKEBULLGK.pdf>
7. NR SR. *Pozmeňovací návrh Gábora Gála, Tibora Bernaťáka, Andreja Danko a Martina Glváča a skupiny poslancov národnej rady k návrhu novely rokovacieho poriadku*. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na: <https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=431660>
8. PL. *ÚS 6/2017 z 9. januára 2019*. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na https://www.ustavnysud.sk/docDownload/9a47876d-f410-4506-adea-4a7515342c3d/%C4%8D.%20%20-%20PL.%20%C3%9AS%206_2017.pdf
9. *Předseda sněmovny vykázal ze sálu Volného a Bojka. Neměli roušky*. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3267502-predseda-snemovny-vykazal-ze-salu-volneho-a-bojka-nemeli-rousky>
10. *Riigikogu Rules of Procedure and Internal Rules Act*. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/521032019014/consolide>
11. *Rokovací poriadok EP*. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/RULES-9-2021-09-13-RULE-175_SK.html

12. *Rules of Procedure – Tweede Kamer*. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na:
https://www.houseofrepresentatives.nl/sites/default/files/atoms/files/180626-reglement_van_orde_engels.pdf
13. *Rules of Procedure of the Chamber of Deputies*. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na:
https://en.camera.it/application/xmanager/projects/camera_eng/file/RULES_OF_PROCEDURE_CHAMBRE_OF_DEPUTIES.pdf
14. *Rules of Procedure of the Saeima*. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na:
<https://www.saeima.lv/en/legislative-process/rules-of-procedure>
15. *Status of Members of the Riigikogu Act*. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na:
<https://www.riigiteataja.ee/en/eli/523082017002/consolide>
16. *Statute of the Seimas of the Republic of Lithuania*. [online].[cit. 19-05-2022].
Dostupné na: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/d9158f217d0511ecb2fe9975f8a9e52e?positionInSearchResults=0&searchModelUUID=1978974d-e8f3-4ac1-9352-8fc6451884aa>
17. *Standing orders of the Congress of Deputies*. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na:
https://www.congreso.es/webpublica/ficherosportal/standing_orders_02.pdf
18. *The Parliamentary Guard*. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na:
<https://www.orszaggyulesiorseg.hu/introduction>
19. *The Rules of Procedure of the Belgian House of Representatives*. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na:
https://www.legislationline.org/download/id/8115/file/Belgium_rules_of_procedure_house_of_representatives_2014_en.pdf
20. *Zákon o jednacím řádu Poslanecké sněmovny*. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na:
<https://www.psp.cz/docs/laws/1995/90.html>
21. *Zákon č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov*. [online].[cit. 19-05-2022]. Dostupné na:
<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1996/350/20210901.html>
22. *2012. évi XXXVI. Törvény az Országgyűlésről*. [online].[cit. 19-05-2022].
Dostupné na: <https://njt.hu/jogszabaly/2012-36-00-00>